

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Leonardi Lessii E Societate Iesv Theologi. In D.
Thomam De Beatitudine. De Actibus Humanis. De
Incarnatione Verbi. De Sacramentis Et Censuris.
Prælectiones Theologicae Posthumæ**

Lessius, Leonardus

Lovanii, 1645

Moneta.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72898)

18
Ab Episcopo.

Itaque non dubito quin Episcopus possit ei facere etiam in maioribus causis & publicis; vt insinuatur Cap. *Placuit*, de Constitutionibus: vbi Glossa dicit imminutis redditibus posse auctoritate Episcopi diminui numerum ministrorum, quod longè maius est, ac proinde, multoque magis numerum Missarum. Et Concilium Trident. sess. 25. cap. 4. de Reform. permittit Episcopis vt restringant numerum Missarum, quando est ita magnus, vt nequeat eis satisfieri, vel eleemosynæ ita tenues, vt non facile inueniantur, qui huic se muneri velint subijcere.

Extra Synodum.

Hic tamen non est opus vt moderatio fiat in Synodo Diocesana: nam Capitulum, *Placuit*. hoc non requirit: neq; Concilium Tridentinum loco citato ad id obligat, præsertim cum hæc res sit occulta, priuata, concernens peccatum.

19
Qualis moderatio.

Abundè autem satisfactum videri poterit, si pro sex annis prioribus adhuc vnum Sacrum in singulas hebdomadas curet fieri, id est, trecenta duodecim; & pro sex posterioribus in singulas hebdomadas duo, id est, sexcenta viginti quatuor. Saluo in omnibus meliori iudicio.

CASVS VII.

Missæ Epileptici.

Sacerdos sit Epilepticus: sed ante lapsum solet id præsentificare.

QVÆRITVR, An possit illi permitti celebratio? & An celebrando peccet?

20
Iudicium morbi spectat medicos.

Respondeo Primò, Medicorum est determinare qua specie morbi quis laboret, & an sit periculum relapsus; non autem an possit celebrare: hæc enim quæstio supposito & audito Medicorum iudicio, ex Iure Canonico est resoluenda; quod statuit, ne Energumeni, Epileptici, & furiosi possint ordinari, aut etiam in ordine accepto ministrare, nisi cum certis limitationibus; vt patet 33. dist. Cap. *Communiter*, & duobus sequentibus. & 7. q. 2. per totum.

Non licet, nisi solent lapsum præsentificare.

Respondeo Secundò, Etsi solet lapsum præsentificare, non tamen est illi permittenda celebratio. Ita enim aperte scribit Alexander I I. Cap. *In litteris*, 7. qu. 2. *Vt is qui frequenter morbo caduco tangitur, ab oblatione, & Missarum celebratione omnibus modis prohibeatur.* Et Gelasius, Cap. *Nuper*, ibidem: *Si aliquando, inquit, in domo vel in processione, vel in alio quocumque loco præterit repente collapsus, vocesque dedisse confusas, & spumas ore iactasse. Nec refert quòd dicatur repente collapsus, quasi non comprehenderentur qui præsentiant lapsum futurum: tum, quia DD. huius exceptionis non meminerunt; tum, quia commune est omnibus cadere repente, quando morbus inuadit; tum, quia alij Canones non habent illam particulam.* Idem patet ex Cap. *Illud*, 7. q. 1. in fine.

12
Debet esse perfectè curatus.

Respondeo Tertio, Non potest illi permitti celebratio, nisi ita curetur, vt nunquam putetur sic casurus. Vt patet ex Canonibus citatis, & docent passim DD. Neque sufficit quòd raro putetur casurus, aut raro cadat; si id fiat cum spuma, aut vocis confusione, similibusque signis horrorem incutientibus, vt colligitur ex Gelasio: & docet Nauarrus cap. 27. nu. 203. ceterisque DD. Si verò fiat raro & sine signis horroris, tunc potest ei permitti celebratio, modò adfit ei socius, qui iuuet & suppleat, si quid aduersi contigerit.

Colligitur ex eodem Cap. *Nuper*. & Cap. *Illud*. & docet expressè Siluester V. *Corpore viriatu*, sub finem. Angelus eodem Verbo num. 7. Nauarrus supra, &c.

Respondeo Quarto, Sacerdos post illa symptomata celebrans, siue sæpè siue raro, peccat mortiferè toties quoties id facit: quia contra grauissimos Ecclesiæ Canones, & in irregularitate id facit. Nisi excusetur per ignorantiam, vt sæpè fit. Similiter peccat Superior qui permittit, nisi ignorantia excuset: nullam tamen censuram tunc incurrunt.

Celebrans peccat mortaliter.

MONETA.
CASVS I.

Vtrum Mercatores possint maiori pretio certas pecunias expendere, quam passim valeant, & ipsi acceperint?

Valor Monetae.

Respondeo, Si inter mercatores iam vsu receptum est, vt certas species monetae aureæ vel argenteæ maiori pretio expendant, quàm legitimum; non puto illis mouendum scrupulum, etiam si ipsi ab alijs, qui non sunt mercatores, inferiore pretio, quod lege præscribitur, illas species acceperint. Legem illam, quæ id prohibet in genere, sentio esse merè poenalem; præsertim quando iam vsus contrarium obtinet, & creditor libenter eo pretio accipit. Omitto alia multa quæ hic dici possent; vt, quòd in vicinis regnis illud pretium vigeat. Quo casu difficile est intelligere quomodo illa lex bono communi feruiat, &c.

1

CASVS II.

Princeps statuit legè, quæ sub graui poenâ pecuniaria prohibet, ne certa species monetae expendantur siue dando, siue accipiendo, supra pretium à se taxatum. Hac lex, quia subditi grauissimum ex ea damnù sentiunt, non seruatur in multis ciuitatibus: unde etiam alia his vicina non seruant.

Inquisitio & poenitio circa valuationem monetae.

QVÆRITVR, Vtrum Officiales Principis possint inquirere in mercatores, de quibus in particulari non est fama quòd legem violent, minus & fraudibus agendo cum rusticis & alijs hominibus simplicioribus, qui cum illis mercatoribus contraxerunt, vt extorqueant ab illis quas species monetae, & quo pretio acceperint, &c. & ex huiusmodi extortâ confessione punire & ipsos rusticos &c. & mercatores, infligendo multam lege constitutam; maxime cum ex huiusmodi poenitione grauis sequatur perturbatio ciuitatis, mercatoribus cum suis mercibus aliò se transferentibus?

Respondeo, & Dico Primò, Certum est non esse mentem optimi Principis, & subditorum suorum amantissimi, vt sui Officiales, & eorum ministri, hoc modo aduersus subditos procedant. Cuius rei satis multa indicia dedit, cum ostendit sibi quorundam rigorem valde displicere, & mentem suam esse, vt lex illa in vsum deducatur quantum commodè fieri posset, absque subditorum perturbatione. Vnde est contra mentem eius, vt cum

Quæ mens sit boni Principis circa legem poenaliu obseruationem.

tam

ram graui perturbatione & damno subditoru lex illa introducat. Lex enim vt iusta fit, debet esse vtilis bono publico, & consentanea populi moribus: Can. *Lex erit*, dist. 4. vnde si est damnosa bono publico, vel perturbatiua tranquillitatis publicae, est iniqua; vt omnes Theol. & Canonistae tradunt.

Dico Secundò, Iudices seu Officiales Principis non possunt in particulari aduersus aliquem inquirere, nisi praecedente infamia, vel saltem prauijs aliquibus indicijs. Ita docent omnes Theologi & Canonistae; & expressè definitum est Capitulo Inquisitionis. §. *Tertia*, de Accusat. & Cap. *Qualiter*, a. eodem titulo. Quae doctrina maximè locu habet quando proceditur nò ad mali impendentis amolitionem, v.g. ad proditionem, vel incendia, vel homicidia auertenda: sed ad punitionem delicti, seu ad poenam siue corporalem siue pecuniariam infligendam. Tunc enim omnium Doctoru sententià Iudex nò potest ex seipso incipere inquisitionem, sed semper debet aliquid praecedere quod inquisitioni viam aperiat, & Iudicem quodamodò cogat vt ex officio procedat, v.g. notitia publica, infamia, querela partis, vel quid simile: alioqui totus processus est iure nullus, & ipse tenetur ad restitutionem damni secuti: quia contra Iuris ordinem procedendo, fuit alteri causa damni. Docet hoc optimè doctissimus Iureconsultus Iulius Clarus Praefes olim Concilij Regij Mediolani lib. 5. c. 5. Praet. criminal. ita scribens: *Scias, quod in quocumque casu, in quo Iudex, siue de iure communi, siue de iure statutario, siue ex consuetudine potest procedere ex officio, & sic per viam inquisitionis, nunquam debet, neque potest à seipso procedere ad inquirendum, siue ad assumendas informationes vel indicia specialiter contra aliquem, nisi aliquid praecedat, quod aperiat viam inquisitioni; videlicet diffamatio, vel querela partis, vel denuntiatio, vel huiusmodi. Aliter processus esset ipso iure nullus, etiamsi delictu fuisset de iure plene probatum. Et memini ego quod fuit grauius reprehensus Praetor Vallis Siculae, qui processerat contra quendam de incestu, quod propriam filiam carnaliter cognouisset, nulla praecedente querela vel denuntiatione; & ambo fuerint absoluti, 9. Nou. 1560. Haec ille, & alia multa in eadem sententiam. Ex quibus patet iniustum esse tale iudicium: ac proinde Iudicem teneri ad restitutionem.*

MONIALIS. CASVS I.

In quodam monasterio feminarum iussu Superiorum inducenda est clausura. Consentiunt omnes Moniales ad chorum deputate. Refragatur dua Conuersa, volentes habere libertate exeundi. Primò, quia valde senes, nec illaru castitati periculum. Secundò, quia coacte videntur professae. Tertio, quia cu profiterentur, non erat clausura, nec ad ea se obstrinxerunt. **QVAERITVR, An saltem per hoc illis indulgeri?**

Respondeo negatiuè. Ratio est, quia *Epistola* locum non habet, quando constat legislatorum etiam illu casum velle sua lege comprehendere; & legem, vt sonat, feruari. Atqui Cone. Trident. & Pius V. ita propomunt suam legem, vt manifestum sit, eos velle, etiam hoc casu, legem suam feruari: ac proinde manifestum est illas non posse per *Epistola* à lege comuni eximi. Imò vt hoc mo-

do possit quis excusari, moraliter certu esse debet mentem legislatoris esse, vt ille casus non comprehendatur. At hic tantum abest vt hoc moraliter certum sit, vt potius contrarium sit certu. Expendantur verba Concilij Trid. sess. 25. c. 5. de Regul. vbi vniuersis Episcopis grauissimis verbis praecipitur, vt in omnibus monasterijs Monialiu introducant clausuram &c. deinde addit: *Nemini sanctorum licet post professione exire monasterio, etiam ad breue tempus, quocumque praetextu &c.* Et Pius V. in Constitut. quae incipit *Circa Pastoralis*, renouat decretum Concilij, & declarat etiam Conuersas ad clausuram teneri, etiamsi alijs ex instituto vel regula non tenerentur, & quamuis in monasterio nunquã clausura seruata fuisset &c. Et in Constit. quae incipit *Decoris*, seuerè prohibet exitum Monialium, etiã Conuersaru è monasterio, exceptis certis casibus ibidem expressis. Ex quibus ritè ponderatis, manifestum est mentem ipsius & Concilij fuisse, etiam tales Conuersas comprehendere.

Nec obstant rationes pro illis allatae. Ad Primã: Quia etsi in ipsis non videatur periculum incontinentiae ob aetatem, & ita videatur in ipsis cessare ratio legis; tamen pertinet ad decore Religionis, vt non egrediantur, nec versentur cu secularibus: & ita nò cessat tota ratio legis, sed solum ex parte. Deinde, vt lex in particulari nò obliget aliquem, non satis est quod in ipso cesset ratio legis; sed requiritur vt vel cesset in communi: vel huic in particulari, si seruet legem, obuenturum sit aliquid contra intentionem legislatoris; vt communiter docent Doctores: quod hic non accidit.

Ad Secundam: Etsi prior harum Conuersarum videatur coacte professae, tamen sponte manendo tanto tempore, censetur liberè confensisse & ratificasse suam professionem. Nec obstat quod metu ignominiae apud seculares non fuerit ausu egredi: hoc enim non facit inualidam ratificationem. Deinde, si volebat esse libera, debebat reclamare intra quinquennium à professione: quod cum non fecerit, non est audienda, vt statuit Concil. Trid. sess. 25. c. 19. sed praesumenda est verè esse religiosa. Idem & potior ratione dicendum de altera; quia vexatio amitae non facit inualidam professionem, quando nò eo fine fuit illata, vt ipsa sic cogeretur ingredi Religionem. Innumeri sunt qui ingrediuntur Religionem, vt molestias suoru parentum vel amicoru euadant; quoru tamen professio valida est.

Ad Tertiam: Concilium & Pontifices id non curant; vt patet ex Constitutione Pij V. iam citata. Ecclesia enim iudicauit vniuersim id statuendum tanquam necessarium ad seruandum votum castitatis, & decorum illius status in feminis.

Itaque fortiter & suauiter puto illas inducendas vt patiantur se cum alijs includi. Primò, Quia haec est voluntas Ecclesiae, quam constat regi à Spiritu sancto; ac proinde est voluntas Spiritus sancti: vnde resistere huic ordinationi, est resistere Spiritui S. Qui autem Spiritus S. resistit, hic sibi damnationem accersit: hic non est Filius Dei, quia Spiritum Dei nò habet: ac proinde non erit haeres regni. Secundò, Quia cum sint seniores & breui moriturae, & Deo redditurae rationem totius vitae, debent alijs dare exemplū humilitatis & obedientiae: multo minus sorores suas scandalizare sua duritie & obstinatione, sicut facient, si pergant refragari. Tertio, Si habent verum spiritū Religionis, debent abhorere à conuersatione secularium, & sponte optare clausuram.

T iij Nolendo

3 Quid requiratur ut Iudex possit in particulari in aliquem inquirere.

Iulius Clarus.

Iulius Clarus.

Alioquin processus est ipso iure nullus.

Clausura.

4 Quando Epistola locum non habent.

Soluantur Rationes.

Quando nam censenda sit ratio legis cessare.

Metu ignominiae & vexatio non inuincunt coactionem.

7 Licet clausuras non uouerint, reuertuntur ad clausuram.

8 Rationes quibus auctori possent ad suscipiendam clausuram.